

DAYAKTAN PERİŞAN OLAN BOKSÖR FIKRASI

3 Ocak 2024

Yıldırım Koç

Çok bilinen bir boksör fıkrası vardır. Maç öncesinde antrenörü boksöre moral vermiş, maçı kesinlikle kazanacağını, rakibinin zayıf olduğunu söylemiş. Maç başlamış, ancak bizim boksör sürekli dayak yiyormuş. İlk raunt bitmiş, boksör köşesine gelmiş. Antrenör moral vermeye devam etmiş. “Aferin, evladım, adamı iyi perişan ettin, aynen devam,” demiş. İkinci raunt başlamış. Bizim boksör yine perişanları oynuyor. Ara verilmiş. Antrenör moral vermeyi sürdürmüştü. “Çok iyi dövüştün, bravo,” demiş. “Rakibini perişan ettin; adamın ayakta duracak hali kalmadı.” Üçüncü raunt başlamış. Bizim boksörün yumruğunu kaldıracak hali yok; ama rakibi çevresinde dolanıyor, ikide bir etkili yumruklar sallıyor. Bizim boksör üçüncü raundu zar zor bitirmiş; gong imdadına yetişmiş. Ama antrenörün gazı devam ediyormuş. “Adamı,” demiş, “yere düşürmene az kaldı. Biraz daha gayret, adamı nakavt edeceksin.” Boksör, “hocam,” demiş, “adamı çok iyi dövdüm, değil mi?” Antrenör, “evet,” deyince, “ama hocam ben adamı perişan ediyorum da, biri de beni perişan ediyor; o kim?” demiş.

Ekonominin sorumluluğunu üstlenmiş politikacıların ekonomik duruma ilişkin konuşmalarını dinlediğimde hep bu fıkraya aklıma geliyor. Ekonomi çok iyi gidiyor da, halkın hayat şartları her gün nasıl oluyor da daha zorlaşıyor?

Türkiye’de ekonominin iki temel sorunu var.

Birincisi, devletin bütçe açıkları. Hazine ve Maliye Bakanlığı her ayın 15’inde, bir önceki ayın sonu itibarıyla merkezi yönetim bütçesinin durumuna ilişkin bir rapor yayınlıyor. Bu verilere güvenilir. Türk Lirasından kur korumalı mevduata geçenlerin gideri, merkezi yönetim bütçesinden karşılanırdı. Bu yükü Merkez Bankası’na devrettiler. Buna rağmen, merkezi yönetim bütçesinin durumu bir felaket. 15 Aralık’ta yayınlanan son rapora göre, 2022 yılı Ocak-Kasım döneminde merkezi yönetim bütçesi (devlet bütçesi) açığı 20,4 milyar lira iken, 2023 yılı Ocak-Kasım döneminde 532,4 milyar lira olmuş.

Bizim boksör rakibini iyi hırpalıyor; tabii, yerseniz.

İkinci sorunumuz, dış ödemeler dengesidir. Bunun en önemli unsuru da, dış ticaret açığı; ihracatımız ile ithalatımız arasındaki fark. 2023 yılı Aralık sonu itibarıyla veriler dün yayınlandı. Ticaret Bakanlığı’nın açıklamasına göre, 2023 yılında ihracatımız 255,8 milyar dolar olmuş. Peki, ithalatımız? İthalatımız da 361,8 milyar dolar. Bir yıllık dış ticaret açığımız 106,0 milyar dolar. 2023 yılında Rusya’dan 45,6 milyar dolarlık, Çin’den 45,0 milyar dolarlık ithalat yapmışız. Bu ülkelere yaptığımız ihracat ise bu rakamların çok çok altında.

Yine de ihracatta rekor kırıyoruz; yediğimiz yumrukları saymazsanız, tabii.

Antrenörler konuşmayı sürdürecektir. Ancak Türkiye ekonomisi, tarihinin en büyük ekonomik krizlerinin birinin henüz başlarında.

İktidar, elindeki tüm araçları kullanarak 31 Mart yerel seçimlerine kadar enflasyonu ve döviz kurunu kontrol altında tutmaya çalışıyor. Ancak barajın gerisinde biriken su sürekli olarak artıyor. 31 Mart’a kadar dayanır mı, bilmiyorum, ancak 31 Mart’tan sonra biriken su, barajı patlatacak.

Bakalım boksör nakavt olduğunda antrenörü hâlâ onun kulağına eğilip, rakibini ne kadar perişan ettiğini anlatmayı sürdürecektir mi?